

Évközi 18. vasárnap

Ef 4,17.20-24

Ne éljetez úgy mint a pogányok!

¹⁷Azt mondom tehát, sőt figyelmeztetek titeket az Úrban, ne éljetez úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket. ²⁰Ti azonban nem ezt tanultátok Krisztustól, ²¹ha valóban órá hallgattatok és megtanultátok, hogy Jézusban van az igazság. ²²Korábbi életmódokkal ellentétben vessétek le a régi embert, akit a csalóka vágyakozások romlásba döntenek. ²³Újuljatok meg gondolkodástok szellemében, s ²⁴öltsetek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény.

Pál apostol a zsidóknak a pogányok életmódjáról kialakított sémáit isméli el az efezusi levél mai szakaszában, rövidebb formában, mint a római levél I. fejezetének 18-tól 21-ig terjedő versében. A hiúságokon vagy felesleges dolgokon való töprengés alapvetően a világlátástól függ. Már az is személyi értettség jele, hogy meg tudjuk különböztetni a fontos, a kevésbé fontos és a lényegtelen dolgokat. Alapvetően attól függ, hogy mit tartunk fontosnak, hogy milyen életcél akarunk elérni. A hedonista életfelfogású ember számára minden olyan élvezet, amelyről ő lemarad, az életét csonkítja meg. Feltehetően erre gondolt Pál, amikor a pogányok hedonista elvű életmódjának néhány elemét említi meg, a kicsapongást és a kapzsiságot (19. v.). Ezek a birtoklási ösztön vezette gondolkodásnak a fő jellemzői.

Mintha Pál intelme elsősorban a pogánykeresztényeknek szól, akiknek korábbi életmódját megváltoztatta a keresztségben vállalt új valláshoz való csatlakozás és az új keresztény életforma elfogadása. Feltehetően számos esetben pogány ismerőseiknek válaszolni kellett arra a kérdésre, hogy miért is változtatták meg életformájukat, és milyen megfontolásból mondanak le az élet legfőbb örömeinek tartott élvezetektől. Ennek a szövegnek a megőrzését az is segítette, hogy érveket ad a pogánykeresztények szájába, amellyel ők a pogány kritikák ellen védekezhetnek. A keresztény életvitelt alapvetően a pogány hellenista erénytan kifejezéseivel fogalmazta meg.

A keresztény életben a négy legfontosabb erény: a mértékletesség, az okosság, az erősség és az igazságosság. Arisztotelész az erényt úgy definiálta, mint a szélsőségek közötti egyensúlyt. A bátorság szerint az örültség és a veszélyesség közötti egyensúly. Az önbecsülést az

alázatoskodás és a góg közötti egyensúlynak tartotta. Seneca és számos sztoikus filozófus az okosságot kiáltotta ki a legfőbb erénynek, mert az okos ember a következményeket is előre látja. A legfőbb keresztény erény a szeretet volt (1Kor 13), de úgy tűnik, hogy a keresztény szeretet erényéhez az okosság is társult. A galata levélben (5,22–23) egy egész erénylistát sorolt fel Pál, amely azonban nem teljes, hanem csak alkalmi válogatás a közismert hellenista erényekből. A rómaiak a szellemi függetlenséget tartották az egyik legfontosabb erénynek, amely ugyanakkor szociális és közösségi érdekeket szolgált, és túllátott a pillanatnyi hangulaton. De a könnyөрületességet és a méltóságot is az erények közé sorolták, az utóbbit inkább ma gerincességnek neveznénk, és nem hatalmi tekintélynek.

Az erények alapvetően azok a tiszta vágyak, amelyek az általunk elképzelt világban céljaink megvalósítását segítik. Ebből a szempontból egyáltalán nem mindegy, hogy milyen álmvilág van a fejünkben vagy a szívünkben. A Jézustól meghirdetett mennyek országa mint ideál kép nélkül, a legtöbb keresztény erény értelmetlennek vagy ostobaságnak látszik. Ezért erényeink szempontjából a Krisztusban összefoglalt igazság megértésének kulcsfontosságú szerepe van.

Az erények megnevezése és az erények megvalósítása között azonban legtöbb ember életében szakadék tátong. Sőt még a hirdetett és a megvalósított erények között is gyakorta ellentét van. Nemcsak a kamaszok, hanem a felnőttek is égbekiáltó bűnnek nevezik azokat a tetteket, amelyeket mások tesznek, de amikor ők követik el védhető megengedhető dolognak tartják. A keresztényeket pedig nem a helyesen kidolgozott erénytanuk, hanem a jó cél érdekében végzett helyes erénygyakorlatuk teszi nagyvá.